

Regeringens proposition

2001/02:33

Schengenintyg

Prop.
2001/02:33

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 11 oktober 2001

Göran Persson

Ingela Thalén
(Socialdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att Apoteket AB får behörighet att utfärda intyg enligt artikel 75 i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 (Schengenkonventionen) i stället för som tidigare Läkemedelsverket. Det medför i de flesta fall förenklingar och mindre arbete både för den enskilde resenär som är i behov av ett narkotiskt läkemedel under en resa inom Schengenområdet och för den förskrivande läkaren. Det medför också minskade kostnader för många enskilda resenärer och tillåter en snabbare hantering av utfärdande av intyg samtidigt som kontrollen för att motverka ett läckage av narkotiska läkemedel till den illegala marknaden bibehålls. Apoteket AB:s beslut i fråga om utfärdande av intyg skall kunna överklagas till Läkemedelsverket. Enligt regeringens uppfattning skall en apoteksanställd som är behörig att utöva yrke som apotekare eller receptarie vara behörig att utfärda intyg. Även annan apoteksanställd med tillräckliga kunskaper skall dock kunna få sådan behörighet. Regeringens avsikt är därför att ge Läkemedelsverket bemyndigande att utfärda närmare föreskrifter i den delen. Sedan ett intyg utfärdats skall apoteket sända en kopia av detta till Läkemedelsverket.

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:860) om kontroll av narkotika	4
3	Ärendet och dess beredning	5
4	Bakgrund.....	5
5	Närmare om effekterna av nuvarande bestämmelser.....	6
6	Ny ordning för utfärdande av Schengenintyg.....	7
6.1	Utfärdande av intyg	7
6.2	Överklagande.....	10
7	Ekonomiska konsekvenser.....	10
8	Författningskommentar.....	11
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Schengenintyg.....	13
Bilaga 2	Promemorians lagförslag	14
Bilaga 3	Hörda myndigheters och Apoteket AB:s inkomna synpunkter på promemorian Schengenintyg	15
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag	16
Bilaga 5	Lagrådet	17
	Utdrag ur protokollet vid regeringssammanträde den 11 oktober 2001 .	18

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1992:860) om kontroll av narkotika.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:860) om kontroll av narkotika Prop. 2001/02:33

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1992:860) om kontroll av narkotika

dels att 14 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 3 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 a §

Apoteket Aktiebolag får utfärda sådana intyg som avses i artikel 75 i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985. Ett intyg får utfärdas att gälla för en period om högst 30 dagar.

14 §¹

Beslut som Läkemedelsverket eller Tullverket i ett enskilt fall meddelat enligt denna lag eller enligt en föreskrift som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Beslut som Apoteket Aktiebolag meddelat i fråga om intyg som avses i 3 a § får överklagas till Läkemedelsverket. Beslut som Läkemedelsverket eller Tullverket i ett enskilt fall meddelat enligt denna lag eller enligt en föreskrift som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut som Läkemedelsverket, Tullverket, länsrätten eller kammarrätten i ett enskilt fall meddelar skall gälla omedelbart, om inte annat beslutas.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2002 men skall tillämpas enbart på ansökningar om utfärdande av intyg som inkommit till Apoteket Aktiebolag efter ikraftträdandet.

---

¹ Senaste lydelse 1999:419.

Inom Socialdepartementet har utarbetats en promemoria vid namn Schengenintyg (dnr S2001/6812/FH). En sammanfattning av förslagen i promemorian finns i *bilaga 1*. Det lagförslag som lades fram i promemorian finns i *bilaga 2*.

Läkemedelsverket, Statens folkhälsoinstitut, Socialstyrelsen, Tullverket och Apoteket AB har beretts möjlighet att lämna synpunkter på förslagen i promemorian. Deras synpunkter finns redovisade i *bilaga 3*.

I propositionen behandlar regeringen de förslag som har lämnats i promemorian.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 13 september 2001 att inhämta Lagrådets yttrande över de förslag som finns i *bilaga 4*. Lagrådet har i allt väsentligt godtagit förslagen men har förordat vissa ändringar av huvudsakligen lagteknisk natur. Lagrådet yttrande finns i *bilaga 5*.

Regeringen har i propositionen följt Lagrådets förslag. Därutöver har vissa ändringar jämfört med lagrådsremissen gjorts. I författningskommentaren till de lagrum som ändrats med anledning av Lagrådets synpunkter har detta angetts.

4 Bakgrund

Sverige är sedan den 25 mars 2001 s.k. operativ medlem i Schengensamarbetet och som sådan förpliktad att följa konventionen om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 (Schengenkonventionen).

Enligt Schengenkonventionen får en resande mellan medlemsländerna medföra narkotiska läkemedel för medicinsk behandling under förutsättning att en behörig myndighet i hemlandet har utfärdat ett särskilt intyg (artikel 75.1). Intyget skall utformas på visst fastställt sätt och innehålla bl.a. uppgift om förskrivande läkare (artikel 75.2). Mängden läkemedel skall stå i relation till resans längd och får omfatta maximalt 30 dagars behandling. Den behöriga myndigheten skall utfärda intyget på grundval av läkares ordination. För varje narkotikaklassat läkemedel som ordinerats skall utfärdas ett separat intyg och den behöriga myndigheten skall spara en kopia av intyget.

Intyg krävs för de läkemedel som enligt inreselandets lagstiftning är att betrakta som narkotiska. För den som reser till Sverige från annat Schengenland krävs således intyg för läkemedel som innehåller ämnen som nämns i de av Läkemedelsverket upprättade och kungjorda förteckningarna över narkotika, jfr 3 § förordningen (1992:1554) om kontroll av narkotika. För den som reser från Sverige till annat Schengenland är det på motsvarande sätt det landets lagstiftning som avgör i vilka fall intyg krävs.

I Sverige är det Läkemedelsverket som är behörig myndighet och som efter ansökan av resenären utfärdar intyg.

5 Närmare om effekterna av nuvarande bestämmelser

Prop. 2001/02:33

I propositionen Polissamarbete m.m. med anledning av Sveriges anslutning till Schengen (prop. 1999/2000:64), som antagits av riksdagen (bet. 1999/2000:JuU17, rskr. 1999/2000:215) anförde regeringen bl.a. följande, s. 164–165.

Riksdagen har framhållit att i såväl Schengensamarbetet som i alla andra internationella sammanhang måste allt göras för att inte på något sätt underlätta spridningen av narkotika. Även regeringen vill framhålla vikten av att Sverige i alla internationella sammanhang motarbetar åtgärder som kan underlätta spridningen av narkotika och tvärtom aktivt verkar för en restriktiv narkotikapolitik.

Regeringen menar dock att den utvidgning av rätten till införsel av narkotiska läkemedel som följer av Schengenanslutningen, genom det uttalade kravet på intyg från en behörig myndighet, innebär en bättre kontroll av förskrivande läkare, patienter och preparat än vad som är fallet idag. Denna uppfattning framförs också av såväl Socialstyrelsen som Läke-medelsverket. Det bör också framhållas att det krav som följer av Schengenanslutningen innebär en möjlighet till fri rörlighet även för svårt sjuka människor, inte minst cancerpatienter, och inte någon eftergift för en mindre restriktiv narkotikapolitik. Det handlar här hela tiden om legal förskrivning av läkemedel till sjuka människor för personligt bruk. - - -

Läke-medelsverket är central förvaltningsmyndighet för kontroll och tillsyn av läkemedel och skall enligt sin instruktion särskilt svara för kontrollen och tillsynen enligt bl.a. läkemedelslagen och lagen om kontroll av narkotika. Verket har också givits en omfattande föreskriftsrätt på området. Läke-medelsverket bör mot bakgrund härav också ges uppgiften och befogenheten att utfärda sådana intyg som avses i artikel 75 i Schengenkonventionen såvitt avser svenska resenärer.

Intyget skall utfärdas på särskilt formulär, vars utseende och innehåll bestämts inom Schengensamarbetet, och användas på ett enhetligt sätt i medlemsstaterna.

I praktiken har Läke-medelsverket löst frågan så att det tillhandahållit formulären och låtit förskrivande läkare fylla i de efterfrågade uppgifterna. Sedan detta gjorts har blanketten i original skickats till Läke-medelsverket som, efter viss handläggningstid, utfärdat ett intyg.

Detta har medfört såväl tidsutdräkt som merarbete för resenärer och läkare. I de fall det har varit möjligt för läkaren att fylla i intygsformuläret samtidigt som ett recept på det narkotiska läkemedlet har utfärdats har merarbetet varit relativt begränsat. I många fall har av olika anledningar, t.ex. att resan inte har varit planerad när förskrivningen skett, så inte varit möjligt. Då har det krävts att den enskilde tagit en särskild kontakt med läkaren för att få intyget.

Den resenär som har behövt ta med sig ett narkotiskt läkemedel till ett annat Schengenland har behövt planera sin resa i god tid för att hinna få ett intyg före avresan. I vissa fall har han också drabbats av ökade kostnader på grund av att en ny läkarkontakt har krävts.

6.1 Utfärdande av intyg

Regeringens förslag: Uppgiften att utfärda intyg enligt artikel 75 i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 (Schengenkonventionen) skall föras över från Läkemedelsverket till Apoteket AB.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Hörda myndigheters och Apoteket AB:s synpunkter: Se bilaga 3.

Skälen för regeringens förslag: Det är angeläget att kontrollmekanismerna i Schengenländerna är effektiva för att motverka ett läckage av narkotiska läkemedel till den illegala marknaden. Samtidigt är det naturligtvis önskvärt att man inte i onödan försvårar för de resenärer som har ett legitimt behov av narkotiska läkemedel vid sina resor mellan Schengenländerna.

Läkemedelsverket är en central förvaltningsmyndighet och flertalet resenärer är därför hänvisade till brevlades kontakt med verket för att få ett intyg i original. För att minska den tid som åtgår för en resenär att få ett intyg vore det önskvärt att arbetet med att utfärda intyg fördes över från Läkemedelsverket till en myndighet eller ett annat subjekt närmare resenärerna. Med en sådan ordning kan också handläggningstiderna, som varit omkring en vecka hos Läkemedelsverket, förkortas avsevärt.

I Sverige är endast Apoteket AB behörigt att bedriva detaljhandel med narkotiska läkemedel. Narkotiska läkemedel får lämnas ut till enskilda endast efter förordnande av behörig läkare, tandläkare eller veterinär. Den som behöver och har fått en förskrivning på ett narkotiskt läkemedel kommer således att ha kontakt med ett apotek. De flesta enskilda har också relativt nära till ett sådant. En för de enskilda smidigare lösning än den nuvarande vore därför att bemyndiga Apoteket AB att utfärda behövliga intyg för medförande av narkotiska läkemedel vid resor till annat Schengenland.

På apoteken arbetar bl.a. apotekare och receptarier. Dessa är genom sin utbildning och kunskap väl lämpade att bedöma om intyg skall utfärdas. De är också behöriga att expediera narkotiska läkemedel. Det är därför rimligt att både apotekare och receptarier samt de som särskilt förordnats att utöva sådant yrke får behörighet att utfärda intyg för Apoteket AB:s räkning. Apoteket AB har dock påtalat att det råder brist på sådana anställda och att även andra bör komma i fråga som intygsutfärdare. Läkemedelsverket bör därför bemyndigas att utfärda föreskrifter om kunskapskrav och behörighet att utfärda intyg även för andra apoteksanställda.

Inga formella behörighetskrav har ställts upp för intygsutfärdare vid Läkemedelsverket. Vid verket har dock endast ett mycket begränsat antal personer utfärdat intyg och därför förvärvat särskild kompetens på området. Med den här föreslagna lösningen är behovet av kontroll lika väl uppfyllt som när Läkemedelsverket utfärdat intygen trots att intygsutfärdandet blir en arbetsuppgift för ett stort antal personer. Den enskilde bör i normalfallet inte heller behöva vänta längre på att få sitt intyg än vad det tar för apoteket att expediera ett recept.

Inom Schengensamarbetet har beslutats att den behöriga myndigheten skall spara en kopia av intyget. Att en kopia av intyget bevaras är av vikt inte minst för den enskilde resenär som av någon anledning har förlorat sitt intyg. Av praktiska skäl är det lämpligt att kopiorna sparas centralt. Ett centralt arkiv underlättar bl.a. i fall då det inte är möjligt att klargöra på vilket apotek ett visst intyg har utfärdats. Det underlättar också för en utländsk myndighet, som behöver bekräftelse på att intyg har utfärdats, att kunna vända sig till en central myndighet för att få en sådan. Regeringen har därför för avsikt att förordna att när ett intyg har utfärdats skall Apoteket AB sända Läke-medelsverket en kopia av detta. Eftersom Schengenreglerna innehåller en bestämmelse om att intygskopior skall sparas, men inte någon bestämmelse om gallring av de arkiverade kopiorna, anser sig regeringen för närvarande inte kunna föreslå att en särskild gallringsbestämmelse skall införas (jfr 10 § arkivlagen (1990:782)).

Som central förvaltningsmyndighet är Läke-medelsverket också lämpat att ta fram behövligt informationsmaterial och att sprida information om de regler som gäller för införsel av narkotiskt läkemedel till annat Schengenland samt att tillhandahålla formulär för utfärdande av intyg. Uppgifternas karaktär är sådana att de normalt bör åligga en central förvaltningsmyndighet och inte ett enskilt, om än statligt ägt, rättssubjekt. Tillhandahållande av formulär skall ske utan avgiftsuttag. Tillhandahållande av formulär och spridande av information torde i många fall lämpligen kunna ske genom att apoteken tillställs materialet för att hålla det tillgängligt för sina kunder och genom att det hålls tillgängligt på Läke-medelsverkets och Apoteket AB:s hemsidor på Internet.

Inhämtande av nödvändiga uppgifter och formulärets ifyllande

Något krav på att en läkare eller tandläkare skall fylla i uppgifterna i intygsformuläret ställs inte enligt Schengenkonventionen. Finns nödvändiga uppgifter tillgängliga kan vem som helst fylla i dem i formuläret. Att inte ställa upp krav på att formuläret skall fyllas i av förskrivande läkare medför en avsevärd förenkling för den enskilde.

De uppgifter om förskrivning som behövs för att fylla i ett intygsformulär finns att tillgå på det recept mot vilket ett apotek lämnar ut ett narkotiskt läkemedel. Sedan läkemedlet hämtats ut på receptet det möjliga antalet gånger lämnas det inte tillbaka till den enskilde. I stället behåller apoteket receptet och håller det ordnat efter den dag läkemedlet hämtats ut. I de fall den enskilde inte kan visa läkemedelsförpackningen med apotekets etikett, inte vet vilken dag han hämtade ut läkemedlet eller det rör sig om ett stort antal expedierade recept den dagen kan det vara förenat med stor arbetsinsats för apotekets personal att söka efter receptet. I vissa sådana fall kommer det inte ens att vara praktiskt möjligt att söka efter det. Detsamma gäller i t.ex. de fall där den enskilde inte minns vid vilket apotek han hämtat ut läkemedlet och inte har tillgång till läkemedelsförpackningen med apotekets etikett eller det aktuella apoteket har semesterstängt. Att närmare uttala sig om i vilka fall apotekets personal bör söka efter det expedierade receptet är inte möjligt. Det måste avgöras från fall till fall beroende på bl.a. arbetssituationen på det enskilda apoteket och antalet expedierade recept som kan behöva gås igenom för att

hitta det aktuella receptet. I de fall receptet inte går att ta fram med en rimlig arbetsinsats bör uppgifter kunna hämtas från den apoteksetikett som finns på läkemedelsförpackningen. Skulle det ändå saknas uppgifter kan intygsutfärdaren behöva kontakta receptutfärdaren, det vill säga den förskrivande läkaren. Även i de fallen måste en avvägning mellan arbets-situationen på det enskilda apoteket och den tid en sådan kontakt tar göras, för att avgöra om det i det enskilda fallet rimligen kan krävas att apoteket tar en sådan kontakt. I sista hand ankommer det på den enskilde att kontakta receptutfärdaren för att få fram uppgifter om förskrivningen. Apoteket AB har påtalat behovet av ändringar i lagen (1996:1156) om receptregister (receptregisterlagen) för att apoteken skall kunna lagra och hämta nödvändig information därifrån i de fall det inte är möjligt att använda sig av receptet. En sådan ändring i receptregisterlagen skulle kunna förenkla för både de enskilda och apoteken. Frågan om ändringar i receptregisterlagen är dock alltför omfattande för att kunna behandlas i detta sammanhang.

Enligt artikel 75 i Schengenkonventionen skall intyg utfärdas av behörig myndighet i hemlandet. Verkställande kommittén beslutar om utformningen av och innehållet i intyget. Den verkställande kommittén har den 22 december 1994 (SCH/Com-ex (94) 28 rev.) beslutat att godkänna bl.a. ett formulär att användas vid utfärdande av intyg. Enligt den verkställande kommittén utfärdar behörig myndighet i ett Schengenland intyg till den som är boende i det Schengenlandet. Sverige har anslutit sig till Schengenkonventionen. För att Schengenkonventionens regler skall bli gällande i Sverige måste de dock inkorporeras i svensk rätt. Det är såsom Lagrådet anfört inte nödvändigt att i lag uttryckligen föreskriva att i Sverige behörig intygsutfärdare kan utfärda intyg endast till i Sverige boende person. Det får anses självklart att svenskt intyg inte skall utfärdas till en person som helt saknar anknytning till landet.

Normalt torde det inte finnas anledning att ifrågasätta de uppgifter den enskilde lämnar om sina personliga förhållanden. Exempelvis måste de uppgifter han lämnar om sin bostättningsadress kunna godtas utan någon särskild utredning. Begreppet boende måste i detta sammanhang också ges en vid tolkning. Det torde till exempel kunna komma ifråga att betrakta också en utländsk turist som vistas i landet under en längre tid och som har fått narkotiska läkemedel förskrivna här som boende i Sverige i Schengenkonventionens mening. Inte heller torde av den enskilde själv ifyllda enklare uppgifter som t.ex. namn, födelsedatum och passnummer normalt behöva kontrolleras. Det åligger den enskilde att ha ett korrekt intyg med sig på resan och det ligger därför i hans eget intresse att se till att sådana uppgifter är ifyllda på rätt sätt. Intygsutfärdaren kan i många fall lätt kontrollera att den enskilde själv eller någon annan fyllt i de uppgifter som behöver kontrolleras på ett rätt och riktigt sätt. Vid behov bör intygsutfärdaren bistå den enskilde med att fylla i formuläret. Uppgifter som behövs för att fylla i formuläret framgår av den enskildes identitetshandlingar samt kan tillhandahållas av den enskilde eller den som utfärdar intyget.

Regeringens förslag: Apoteket AB:s beslut får överklagas till Läke-
medelsverket.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Hörda myndigheters och Apoteket AB:s synpunkter: Se bilaga 3.

Skälen för regeringens förslag: Läkemedelsverket har särskild kompetens inom området och är väl lämpat att överpröva Apoteket AB:s beslut i fråga om utfärdande av intyg. Eftersom någon särskild ordning för överklagande inte föreslås kommer lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter att bli tillämplig och en överklagandeskrivelse skall därför ges in till Läkemedelsverket inom tre veckor från det klaganden fick del av beslutet. Apoteket AB:s beslut är omedelbart gällande och någon särskild reglering i den delen är därför inte nödvändig.

Att Läkemedelsverkets beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol och att prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten följer av 14 § lagen (1992:860) om kontroll av narkotika.

Enligt 7 a § förvaltningsprocesslagen (1971:291) skall, i de fall en enskild överklagar en förvaltningsmyndighets beslut, den myndighet som först beslutade i saken vara den enskildes motpart sedan handlingarna i ärendet överlämnats till domstolen. I förevarande fall är Läkemedelsverket första beslutsfattande myndighet och således är det verket som är den enskildes motpart i domstolsförfarandet.

Enligt 14 a § första stycket lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar skall talan väckas vid eller beslut överklagas till länsrätt om det i lag eller annan författning föreskrivs att så skall ske till allmän förvaltningsdomstol. Ett beslut skall enligt andra stycket överklagas till den länsrätt inom vars domkrets ärendet först prövats, om inte regeringen för ett visst slag av mål föreskriver något annat. Apoteket AB:s beslut i fråga om utfärdande av intyg kommer att fattas i de lokala butikerna (apoteken). Det är inte meningen att Apoteket AB skall ompröva beslutet på central nivå. De på de lokala apoteken fattade besluten i fråga om utfärdande av intyg är därför att jämställa med sådana på lokal nivå självständigt fattade myndighetsbeslut som vid ett överklagande styr valet av behörig länsrätt (jfr RÅ 1997 ref. 13 och RÅ 1995 ref. 20). Det kan antas att endast ett mycket litet antal ärenden kommer att bli föremål för domstols prövning. Det torde inte vara någon särskilt betungande arbetsuppgift för Läkemedelsverket att kontrollera vilken domkrets det beslutsfattande lokala apoteket tillhör och sända handlingarna i ärendet till behörig länsrätt. Att göra ett undantag från huvudregeln genom att utpeka en särskild länsrätt som specialdomstol för denna typ av mål är inte motiverat.

7 Ekonomiska konsekvenser

Läkemedelsverket har inte tagit ut avgift för utfärdande av intyg. Där-
emot har i vissa fall förekommit att läkare tagit betalt för att fylla i upp-

gifterna i intyget. Med den nu föreslagna ordningen, där det i normalfallet inte är nödvändigt för den enskilde att vända sig till en läkare för att få uppgifterna ifyllda, slipper de flesta enskilda den kostnaden. Inte heller Apoteket AB skall ta ut avgift för utfärdande av intyg.

Det kan antas att apoteken endast i ett mycket begränsat antal fall kommer att anse sig förhindrade att utfärda intyg p.g.a. att kriterierna för ett intygsutfärdande inte är uppfyllda. För Läkemedelsverkets del kommer överförandet av intygsutfärdandet till Apoteket AB därför att medföra minskade kostnader jämfört med verkets tidigare kostnader för sådant utfärdande, trots att Läkemedelsverket får i uppdrag att överpröva överklagade beslut.

Apotekens kostnader för utfärdande av intyg bör inledningsvis täckas av den handelsmarginal som Apoteket AB tillämpar. Med handelsmarginal avses den ersättning Apoteket AB erhåller från staten för de distributionstjänster m.m. som omfattas av läkemedelsförmånen. Detta kommer givetvis att innebära en ekonomisk belastning för bolaget. Regeringen avser dock att revidera det avtal som finns mellan staten och Apoteket AB så snart en översyn av läkemedelsförmånen har gjorts. I samband därmed bör frågan om ersättning för apotekens kostnader för utfärdande av intyg att åter kunna aktualiseras.

Först efter Läkemedelsverkets prövning av Apoteket AB:s beslut att inte utfärda intyg kan beslutet bli föremål för en domstols prövning. Tidigare har Läkemedelsverkets beslut i fråga om utfärdande av intyg överklagats direkt till allmän förvaltningsdomstol. Om någon som helst effekt för domstolarnas del av denna ändring kommer att kunna skönjas är det att antalet inkommande mål minskar. För domstolarnas del medför således det nya förslaget oförändrade eller minskade kostnader i jämförelse med nuvarande ordning.

8 Författningskommentar

3 a §

Paragrafen är ny men motsvaras av den nuvarande 5 b § i förordningen (1992:1554) om kontroll av narkotika. I paragrafen stadgas bl.a. att Apoteket AB utfärdar intyg enligt artikel 75 i Schengenkonventionen. Utfärdande av intyg får anses utgöra myndighetsutövning och överlämnandet av den uppgiften till ett bolag skall därför enligt 11 kap. 6 § regeringsformen ske med stöd av lag.

Att regeringen får meddela föreskrifter om verkställigheten av bestämelsen, liksom att regeringen får överlämna åt myndighet under regeringen att meddela närmare föreskrifter i ämnet, framgår av 8 kap. 13 § regeringsformen. Paragrafen är utformad i enlighet med Lagrådets förslag. Se även allmänna överväganden i avsnitt 6.1.

14 §

I *första stycket* har lagts till att beslut av Apoteket AB får överklagas till Läkemedelsverket. Beslut som Apoteket AB fattar gäller omedelbart. Något förtydligande i lagtexten av detta behövs inte.

De lokala apotekens beslut i fråga om utfärdande av intyg är att jämställa med sådana på lokal nivå självständigt fattade myndighetsbeslut som vid ett överklagande styr valet av behörig länsrätt (jfr RÅ 1997 ref. 13 och RÅ 1995 ref. 20). I förvaltningsdomstol är dock Läkemedelsverket den enskildes motpart. Se även allmänna överväganden i avsnitt 6.2.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelse

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 april 2002 men skall tillämpas enbart på ansökningar om utfärdande av intyg som inkommit till Apoteket AB efter ikraftträdandet. Ansökningar som har kommit in till Läkemedelsverket före den 1 april 2002 skall således handläggas av Läkemedelsverket. Att överlämna dem till Apoteket AB eller ett enskilt apotek skulle medföra merarbete för verket eller Apoteket AB och kräva att den enskilde kontaktas för att efterhöra vilket apotek han önskar vända sig till. Det skulle troligen också medföra ytterligare tidsutdräkt innan ett intyg kan utfärdas.

Om Läkemedelsverket finner att ett intyg inte kan utfärdas utan att en komplettering först görs, kan verket upplysa den enskilde om möjligheten att återkalla ansökningen och att i stället vända sig till apoteket med en ny ansökning. En sådan upplysning bör lämnas i bl.a. de fall då den komplettering verket begär består i att förskrivande läkare skall fylla i formuläret. Upplysningen bör lämnas samtidigt som den enskilde informeras om att Läkemedelsverket kräver att ärendet kompletteras. Bestämmelsen är utformad i enlighet med Lagrådets förslag.

Sammanfattning av promemorian Schengenintyg

Prop. 2001/02:33
Bilaga 1

I promemorian föreslås att Apoteket AB ges behörighet att utfärda intyg enligt artikel 75 i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 (Schengenkonventionen) i stället för som tidigare Läkemedelsverket. Förslaget medför i de flesta fall förenklingar och mindre arbete för både den enskilde resenär som är i behov av ett narkotiskt läkemedel under resan och den förskrivande läkaren. Det medför också minskade kostnader för många enskilda resenärer och tillåter en snabbare hantering av utfärdande av intyg samtidigt som kontrollen för att motverka ett läckage av narkotiska läkemedel till den illegala marknaden bibehålls. Enligt förslaget skall apoteksanställd farmaceut vara behörig att utfärda intyg. Sedan intyg utfärdats skall apoteket sända kopia av det till Läkemedelsverket. Apoteket AB:s beslut skall kunna överklagas till Läkemedelsverket.

Förslag till lag om ändring i lagen (1992:860) om kontroll av narkotika

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1992:860) om kontroll av narkotika

dels att 14 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 3 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 a §

Apoteket AB får för personer som är bosatta i Sverige utfärda sådana intyg som avses i artikel 75 i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 (Schengenkonventionen). Ett intyg får utfärdas att gälla för en period om högst 30 dagar.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om utfärdande av intyg.

14 §¹

Beslut som Läkemedelsverket eller Tullverket i ett enskilt fall meddelat enligt denna lag eller enligt en föreskrift som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Beslut som Läkemedelsverket eller Tullverket i ett enskilt fall meddelat enligt denna lag eller enligt en föreskrift som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.
Beslut som meddelas av Apoteket AB får överklagas till Läkemedelsverket.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut som Läkemedelsverket, Tullverket, länsrätten eller kammarrätten i ett enskilt fall meddelar skall gälla omedelbart, om inte annat beslutas.

Beslut som *Apoteket AB*, Läkemedelsverket, Tullverket, länsrätten eller kammarrätten i ett enskilt fall meddelar skall gälla omedelbart, om inte annat beslutas

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för fall då ansökan om utfärdande av intyg inkommit till Läkemedelsverket före ikraftträdandet.

---

¹ Senaste lydelse 1999:419.

Hörda myndigheters och Apoteket AB:s inkomna synpunkter på promemorian Schengenintyg

Prop. 2001/02:33
Bilaga 3

Läkemedelsverket, Statens folkhälsoinstitut, Socialstyrelsen, Tullverket och Apoteket AB har beretts möjlighet att lämna synpunkter på förslagen i promemorian. Med undantag för Statens folkhälsoinstitut har samtliga inkommit med yttrande. Myndigheterna och Apoteket AB har i allt väsentligt tillstyrkt förslagen i promemorian. Apoteket AB har dock påtalat att det finns ett behov av att kunna delegera intygsutfärdande till annan personal än farmaceuter. Detta mot bakgrund av den nuvarande bristen på farmaceuter och riskerna för att väntetiderna för att få ett recept expedierat ökar. Apoteket AB framhåller också vikten av att det ges möjlighet att utveckla datastöd för intygsutfärdandet, något som kräver ändringar i lagen (1996:1156) om receptregister så att data får lagras och hämtas. Vidare påpekar Apoteket AB att kostnaderna för intygsutfärdande inte kan rymmas inom dess nuvarande ramar och att ett ikraftträdande av lagförslagen inte kan ske före den 1 april 2002. Läkemedelsverket påpekar att det inte ställs upp några formella behörighetskrav på den personal som utfärdar intyg enligt nuvarande ordning men att intyg utfärdas endast under förutsättning att intygsformulären har behörig läkares påskrift. Läkemedelsverket anser att det är ur säkerhetssynpunkt angeläget att ett nöjaktigt behörighetskrav upprätthålls när det inte längre kommer att ställas upp krav på läkares påskrift. Verket anser dock att även annan personal än den som är apotekare eller receptarie bör ges behörighet att utfärda intyg om han har tillräcklig kompetens. Läkemedelsverket bör ges bemyndigande att utfärda föreskrifter om utfärdande av intyg och om kompetenskrav för andra personalkategorier än apotekare och receptarier att utfärda intyg. Det bör införas gallringsregler beträffande de intygskopior som skall sparas av verket. Läkemedelsverket anför vidare att det med hänsyn till att antalet mål i domstol kan förväntas bli mycket blygsamt vore mera ändamålsenligt att verkets beslut om utfärdande av intyg överklagades endast till Länsrätten i Uppsala län. Läkemedelsverket framhåller också att det anser Apoteket AB bättre lämpat än Läkemedelsverket att sprida information om införselregler och att tillhandahålla formulär. Däremot bör verket ansvara för att ta fram information om Schengenavtalet och fortlöpande informera Apoteket AB om eventuella ändringar. Socialstyrelsen har som principiell synpunkt anfört att den tillstyrker att endast apotekare och receptarier, d.v.s. endast legitimerad personal, ges behörighet att utfärda Schengenintyg. Därutöver framhåller såväl Apoteket AB som Läkemedelsverket och Socialstyrelsen fördelarna med en för Schengenländerna gemensamt upprättad lista över de ämnen som används i läkemedel och är narkotikaklassade i de olika länderna.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1992:860) om kontroll av narkotika

dels att 14 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 3 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 a §

Apoteket Aktiebolag får för personer som är bosatta i Sverige utfärda sådana intyg som avses i artikel 75 i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985. Ett intyg får utfärdas att gälla för en period om högst 30 dagar.

14 §¹

Beslut som Läkemedelsverket eller Tullverket i ett enskilt fall meddelat enligt denna lag eller enligt en föreskrift som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Beslut som Apoteket Aktiebolag meddelat enligt denna lag får överklagas till Läkemedelsverket. Beslut som Läkemedelsverket eller Tullverket i ett enskilt fall meddelat enligt denna lag eller enligt en föreskrift som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut som Läkemedelsverket, Tullverket, länsrätten eller kammarrätten i ett enskilt fall meddelar skall gälla omedelbart, om inte annat beslutas.

Beslut som Apoteket Aktiebolag, Läkemedelsverket, Tullverket, länsrätten eller kammarrätten i ett enskilt fall meddelar skall gälla omedelbart, om inte annat beslutas.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2002. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ansökan om utfärdande av intyg som inkommit till Läkemedelsverket före ikraftträdandet.

---

¹ Senaste lydelse 1999:419.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2001-10-02

Närvarande: f.d. justitierådet Hans Danelius, regeringsrådet Gustaf Sandström, justitierådet Dag Victor.

Enligt en lagrådsremiss den 13 september 2001 (Socialdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (1992:860) om kontroll av narkotika.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av kammarrättsassessorn Angela Öst.

Förslaget föranleder följande yttrande av *Lagrådet*:

3 a §

Enligt det remitterade förslaget skall de intyg som Apoteket Aktiebolag utfärdar avse personer som är bosatta i Sverige. I lagrådsremissen sägs att begreppet bosättning i detta sammanhang måste ges en vid tolkning och att det torde komma i fråga att betrakta t.ex. en utländsk turist som vistas i landet under en längre tid som bosatt i Sverige. En sådan tillämpning har knappast stöd i den föreslagna lagtexten. För att tillgodose önskemålet om en tillämpning i enlighet med vad som förutsatts inom ramen för Schengensamarbetet är det enligt Lagrådets mening inte nödvändigt att alls ha en bosättningsregel i paragrafen. Hänvisningen till artikel 75 i konventionen får anses tillräcklig. Lagrådet föreslår alltså att orden ”för personer som är bosatta i Sverige” utgår.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna

Enligt det remitterade förslaget skall lagändringen träda i kraft den 1 april 2002 men äldre föreskrifter fortsätta att gälla för ansökningar om utfärdande av intyg som inkommit till Läkemedelsverket före ikraftträdandet. De äldre föreskrifter som åsyftas är emellertid inte föreskrifter i lag utan finns i förordningen (1992:1554) om kontroll av narkotika. Lagrådet finner det därför principiellt mera tillfredsställande att i lagens övergångsbestämmelse ange att lagen skall tillämpas enbart på ansökningar som inkommit till Apoteket Aktiebolag efter ikraftträdandet, varvid Lagrådet förutsätter att frågan om Läkemedelsverkets fortsatta behörighet att behandla dessförinnan ingivna ansökningar regleras i en övergångsbestämmelse till de ändringar som måste göras i förordningen om kontroll av narkotika.

Lagrådet föreslår att ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna i lagen får följande lydelse:

”Denna lag träder i kraft den 1 april 2002 men skall tillämpas enbart på ansökningar om utfärdande av intyg som inkommit till Apoteket Aktiebolag efter ikraftträdandet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 11 oktober 2001

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Thalén,
Ulvskog, Sahlin, von Sydow, Klingvall, Rosengren, Larsson,
Wärnersson, Lejon, Lövdén, Ringholm, Bodström

Föredragande: statsrådet Thalén

Regeringen beslutar proposition Schengenintyg.